

Przykłady

**realizacji działań przez
służby nadzorowane przez MSW
oraz Żandarmerię Wojskową (MON)
w obszarze zapobiegania przestępczości
i przeciwdziałania patologiom społecznym**

Spis treści

L.p.	Nazwa rozdziału	Strona
I	Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania	3
1.1	Komenda Główna Policji	3
1.2	Straż Graniczna	5
1.3	Państwowa Straż Pożarna	7
1.4	Żandarmeria Wojskowa (MON)	7
II	Przemoc w rodzinie	8
2.1	Komenda Główna Policji	8
III	Bezpieczeństwo w szkole	9
3.1	Komenda Główna Policji	9
3.2	Państwowa Straż Pożarna	11
3.3	Straż Graniczna	12
3.4	Żandarmeria Wojskowa (MON)	14
IV	Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej	15
4.1	Komenda Główna Policji	15
4.2	Straż Graniczna	17
4.3	Żandarmeria Wojskowa (MON)	17
V	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	18
5.1	Komenda Główna Policji	18
5.2	Straż Graniczna	19
5.3	Żandarmeria Wojskowa (MON)	21
VI	Ochrona dziedzictwa narodowego	22
6.1	Straż Graniczna	22

I. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania

1.1 KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Główne działania i inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych w zakresie służby prewencyjnej:

- na zorganizowanych terenach narciarskich, w sezonie zimowym podjęto działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w garnizonach: śląskim, małopolskim, dolnośląskim, podkarpackim i łódzkim. W sezonie na stokach narciarskich służbę patrolową pełniło 201 policjantów. Do służby na zorganizowanych terenach narciarskich kierowani byli policjanci posiadający dobre umiejętności jazdy na nartach, często legitymujący się uprawnieniami instruktora lub pomocnika instruktora narciarstwa, przeszkoleni przez Stowarzyszenie Instruktorów i Trenerów Narciarstwa – Polskiego Związku Narciarskiego, GOPR lub TOPR, a także będący uczestnikami szkolenia w CAA Moena we Włoszech. Mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na stokach narciarskich, a także dotychczasową współpracę w obszarze szkolenia przez instruktorów SITN - PZN funkcjonariuszy Policji, umożliwiającą im uzyskanie uprawnień instruktora lub pomocnika instruktora PZN, w październiku 2014 roku w Krakowie zostało podpisane nowe *Porozumienie pomiędzy Komendantem Głównym Policji Stowarzyszeniem Instruktorów i Trenerów Narciarstwa Polskiego Związku Narciarskiego oraz Polskim Związkiem Narciarskim w sprawie współdziałania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na zorganizowanych terenach narciarskich*. Realizując postanowienia *Porozumienia* w dniach 12 – 19 grudnia 2013 roku oraz 4 – 10 stycznia 2014 roku przeprowadzony został przez instruktorów SITN – PZN kolejny kurs szkoleniowy dla policjantów, kończący się nadaniem uprawnień instruktora lub pomocnika instruktora PZN. Łącznie w sezonie zimowym 2013/2014 uprawnienia instruktora narciarstwa PZN uzyskało 30 policjantów, a pomocnika instruktora narciarstwa PZN 11. Do chwili obecnej w ramach *Porozumienia* uprawnienia instruktora narciarstwa PZN uzyskało 54 funkcjonariuszy, a uprawnienia pomocnika instruktora narciarstwa PZN 26 policjantów. W grudniu 2014 roku w Szkole Policji w Katowicach z inicjatywy Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP zorganizowane zostało seminarium szkoleniowe pn. „Działania Policji na zorganizowanych terenach narciarskich”. W przedsięwzięciu uczestniczyli koordynatorzy z ramienia KWP w: Katowicach, Krakowie, Rzeszowie, Łodzi i we Wrocławiu, reprezentanci wybranych KMP/KPP/KP zajmujący się problematyką pełnienia służby patrolowej na zorganizowanych terenach narciarskich, wykładowcy Szkoły Policji w Katowicach, przedstawiciele Stowarzyszenia Instruktorów i Trenerów Narciarstwa Polskiego Związku Narciarskiego oraz Wydziału Nadzoru nad Ratownictwem Górskim i Wodnym Departamentu Ratownictwa i Ochrony Ludności MSW. W sezonie zimowym 2013/2014 poszczególne garnizony w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na zorganizowanych terenach narciarskich realizowały także szereg przedsięwzięć prewencyjnych, w tym o charakterze profilaktycznym – edukacyjnym;
- monitorowano stan bezpieczeństwa na wodach i terenach przywodnych, w tym w okresie wakacyjnym. W 2014 roku na terenie Polski utonąło 646 osób (w tym 59 kobiet), czyli o 63 osoby mniej niż rok wcześniej. Jednocześnie, w 2014 roku, w porównaniu do 2013 roku, odnotowano wzrost liczby osób uratowanych o 10.

Na podstawie danych z *Systemu Analitycznego KSIP* należy stwierdzić, że w miesiącach lipiec - sierpień 2014 roku utonąło 285 osób, co stanowi 44% ogółu utonięć w całym roku. W 2014 roku najwięcej wypadków tonięcia odnotowano w następujące dni tygodnia: niedziele (155), w soboty (134), piątki (70), a najmniej we wtorki (52). W 2014 roku najwięcej przypadków utonięć odnotowano w: rzece (190), jeziorze (145), stawie (111), zalewie (51). Najczęstszą przyczyną wypadków tonięć było:

- kąpiel w miejscu niestrzeżonym, lecz nie zabronionym - 104,
- nieostrożność podczas przebywania nad wodą - 56,
- nieostrożność w czasie łowienia ryb - 41,
- kąpiel w miejscu zabronionym - 36.

W 2014 roku 157 osób które utonęły, znajdowało się w stanie nietrzeźwości, co stanowi ok. 24 % ogólnej liczby utonięć (*dane z TEMIDA/System Analityczny KSIP*).

- monitorowano stan etatowy i zatrudnienia w podstawowych komórkach służby prewencyjnej (patrowo – interwencyjnych, dzielnicowych, wywiadowczych).

Główne działania i inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych, w tym współpraca bilateralna oraz międzynarodowa

- udział w spotkaniach *Wojewódzkich zespołów interdyscyplinarnych*

Wojewódzkie zespoły interdyscyplinarne zostały powołane na początku sezonu 2013/2014 we wszystkich województwach w celu umożliwienia bliskiej współpracy różnych podmiotów i służb odpowiedzialnych za zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa imprez sportowych, a także wypracowania i ujednolicenia w każdym województwie wspólnej strategii działań w tym zakresie. W zależności od potrzeb i przyjętych założeń zespoły zajmują się analizą stanu bezpieczeństwa podczas imprez masowych, bezpieczeństwem infrastruktury obiektów sportowych, procedurami i wspólnymi działaniami operacyjnymi, przedsięwzięciami edukacyjnymi, eliminowaniem zagrożeń i budową społecznego poparcia dla inicjatyw służących bezpieczeństwu oraz reagowaniem w przypadkach naruszeń prawa. Spotkania zespołów stanowią przy tym okazję do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, w tym w formie szkoleń z zakresu bezpieczeństwa imprez sportowych. Każdy z 16 zespołów (przedstawiciele KWP z siedzibą w Radomiu i KSP uczestniczą bowiem w posiedzeniach wspólnego zespołu interdyscyplinarnego dla regionu Mazowsza) spotyka się zgodnie z przyjętym harmonogramem oraz doraźnie – w zależności od potrzeb, w tym zaistniałych w związku z naruszeniem prawa przez uczestników meczów. W składzie zespołów zasiadają przedstawiciele wojewodów, władz samorządowych, klubów piłkarskich, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, prokuratur, sądów, inspektorów nadzoru budowlanego, służby zdrowia oraz Polskich Kolei Państwowych i Straży Ochrony Kolei. Do dotychczasowych efektów współpracy w ramach zespołów interdyscyplinarnych należą między innymi: przegląd procedur dystrybucji biletów i wpuszczania na stadion, wypracowanie standardów regulaminów imprez i obiektów sportowych, przygotowanie wykazu przewoźników autokarowych, obecność na meczach piłkarskich przedstawicieli władz samorządowych i wojewodów, wprowadzenie dyżurów prokuratorów, aktywizacja wszystkich podmiotów i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo meczów piłki nożnej;

- kontynuowano przedsięwzięcia związane z przygotowaniem nowej formuły *zarządzenia nr 1100 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 grudnia 2006 roku w sprawie zasad prowadzenia Policyjnego Rejestru Imprez Masowych*, w celu usprawnienia procesu gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych;
- prowadzono w ramach funkcjonowania Krajowego Punktu Informacyjnego ds. Imprez Sportowych GSP KGP bieżącą wymianę informacji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa krajowych i międzynarodowych imprez masowych. Dane dotyczyły w szczególności grup kibiców, którzy przemieszczają się na międzynarodowe imprezy sportowe organizowane poza granicami kraju. Na potrzeby jednostek organizacyjnych polskiej Policji inicjowano i pośredniczono w uzyskiwaniu danych o uczestnikach międzynarodowych imprez sportowych organizowanych w Polsce;
- monitorowano realizację zaleceń dotyczących obiegu informacji o zdarzeniach pozostających w związku z imprezami masowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zakłóceń porządku prawnego

w trakcie rozgrywek piłki nożnej. Jednocześnie podjęto działania monitorujące i koordynujące wobec jednostek organizacyjnych Policji w tym obszarze;

- monitorowano i nadzorowano wprowadzanie informacji do Policyjnego Rejestru Imprez Masowych. W ramach nadzoru, na bieżąco dokonywano kontroli wprowadzonych do PRIM informacji. W szczególności przedmiotem sprawdzeń była zawartość merytoryczna rekordów oraz terminowość i kompletność wprowadzanych danych. Stwierdzone nieprawidłowości przekazywane były właściwym jednostkom organizacyjnym Policji, w celu wyeliminowania uchybień;
- delegowano policjantów ze Spotters Team Polska (policjanci – spottersi polskiej reprezentacji narodowej w piłce nożnej) na mecze każdorazowo w przypadku rozgrywania spotkań przez reprezentację narodową na terenie kraju oraz w miarę możliwości, gdy mecz odbywa się poza granicami Polski (Portugalia);
- prowadzono bieżącą współpracę z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie w przedmiocie naboru i organizacji kursów specjalistycznych dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych oraz dla policjantów - dowódców operacji policyjnych. Kursy adresowane były do policjantów, którzy w przyszłości będą realizowali zadania dowódców operacji policyjnych oraz dla policjantów realizujących zadania w ramach bieżącego funkcjonowania sztabów Policji w jednostkach organizacyjnych Policji;
- uczestniczono w pracach gremiów międzynarodowych zajmujących się tematyką bezpieczeństwa imprez sportowych, w szczególności meczów piłki nożnej. Delegowano przedstawicieli do udziału w posiedzeniach Football Experts Group w ramach Grupy Roboczej ds. Egzekwowania Prawa (LEWP) oraz od kilku lat aktywnie partycypowano w spotkaniach grupy Think-Tank. W ramach współpracy w powyższych inicjatywach, Polska brała udział w pracach i konsultacjach związanych z opracowaniem podręcznika bezpieczeństwa dla międzynarodowych masowych imprez sportowych;
- aktywnie uczestniczono w pracach Stałej Grupy Ekspertckiej przy Radzie Bezpieczeństwa Imprez Sportowych zgodnie z art. 7 Zarządzenia nr 84 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 października 2012 roku w sprawie Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych;
- uczestniczono w pracach zespołu utworzonego na potrzeby opracowania „Podręcznika dla policyjnych dowódców akcji operacji dot. zgromadzeń publicznych” oraz programu szkolenia w powyższej tematyce w Biurze Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie;
- uczestniczono w pracach nad zmianami Ustawy o bezpieczeństwie imprez sportowych z dnia 20 marca 2009 roku Dz. U. z 2013 r. poz. 611,628,829.

1.2 STRAŻ GRANICZNA

Prowadzone przez funkcjonariuszy Straży Granicznej działania w zakresie bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscach zamieszkania miały na celu przede wszystkim zapewnienie ładu i porządku, w tym:

- działania prewencyjno - porządkowe,
- wspólne (prowadzone z innymi służbami) patrole z uwzględnieniem miejsc użyteczności publicznej w tym szkół, przedszkoli, przystanków oraz miejsc stanowiących dziedzictwo narodowe,
- ochronę własności intelektualnej,
- działania mające na celu wykluczenie sprzedaży wyrobów alkoholowych i tytoniowych osobom małoletnim oraz wyeliminowania prób spożywania przez młodzież alkoholu.

Celem działań w tym obszarze było również prowadzenie na szeroką skalę działalności informacyjno – edukacyjnej. Przeprowadzano prelekcje głównie w placówkach oświatowych, ale również w przy okazji imprez kulturalnych, sportowych i religijnych, dotyczące m.in. bezpiecznego zachowania się podczas wypoczynku, zasad bezpieczeństwa w miejscach publicznych i środkach transportu, zasadach poruszania się w strefie nadgranicznej, zasad przekraczania granicy wewnętrznej i zewnętrznej Unii Europejskiej (zwracano

uwagę m.in. na pilnowanie swoich bagaży w czasie podróży oraz zasady zachowania w przypadku zagubienia się w obcym miejscu).

Realizując powyższe działania Straż Graniczna w szczególności skupiła się na zapewnieniu bezpiecznego zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, bezpiecznych długich weekendów, świąt oraz imprez masowych. Były to akcje: „Bezpieczne Ferie 2014”, „Bezpieczny weekend”, „Bezpieczne wakacje 2014”, „Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Prędkość”, „Alkohol i narkotyki”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” oraz „Znicz 2014”, „Bezpiecznie nad wodą w Łebie 2014”, „Bezpieczna Woda”, „Uśmiechnięte wakacje to bezpieczne wakacje”, „Open'er” oraz „Red Bull Air Race World Championship 2014” w m. Gdynia, jednostki pływające SG zabezpieczały: paradę statków podczas BALTIC SAIL 2014 na Motławie, „Operacja Żagle Gdynia - Operation Gdynia Sails 2014”, maraton „HOPFERA”, XIV bieg św. Jakuba w Łęborku, „Bieg Śniadaniowy”, Zabezpieczanie regat w Kamieniu Pomorskim, Czas na Trzebież, Dni Odry, Trzebieskie Neptunia, Pyromagic, Wyścig Kolarski w Stepnicy i Maszewie, Parada Trajek, „Bieg Papięski”, ekstremalny bieg „Graniczna Piątka”, „Bieg Bartów”, obchody dni miast, festyny ludowe w miejscowościach przygranicznych, „Wiosenne sprzątnięcie Warmii i Mazur”, „Sprzątam-Segreguję-Szanuję”, „Poznanie przez działanie”, „Co wiemy o naszych europejskich sąsiadach”, „Ja, Ty, razem MY”, „Berło 2014”.

Prowadzono liczne działania prewencyjne w rejonie miejsc użyteczności publicznej, w tym: dworców autobusowych i kolejowych, przystanków autobusowych, domów kultury, szkół, ośrodków wypoczynkowych, dokonywano kontroli punktów handlowych pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży wyrobów alkoholowych i tytoniowych osobom małoletnim, udzielano instruktażu w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego uczestnikom imprez turystycznych oraz imprez o charakterze sportowym, odbywających się w rejonie służbowej odpowiedzialności placówek Straży Granicznej. Podejmowane były też inne działania sezonowe lub charakterystyczne dla pewnych obszarów np. kontrole rozlewisk i kąpielisk w sezonie letnim, współpraca z kołami łowieckimi na terenach mających łowiecką atrakcyjność, kontrole jednostek pływających i ich załóg pod kątem stanu trzeźwości i posiadania stosownych dokumentów kwalifikacyjnych.

Funkcjonariusze Morskiego Oddziału Straży Granicznej uczestniczyli w spotkaniach edukacyjno – profilaktycznych dot. „Zasad bezpiecznego zachowania się nad wodą, w wodzie i na wodzie” oraz zasad wzywania pomocy. Na niestrzeżonych odcinkach plaż nadmorskich przeprowadzono działania we współpracy z ratownikami WOPR. Funkcjonariusze Pomorskiego i Kaszubskiego Dywizjonu Straży Granicznej przy wykorzystaniu jednostek pływających przeprowadzili 461 patroli w celu zapewnienia bezpieczeństwa osób przebywających na akwenach wodnych oraz przeprowadzili 84 kontrole stanu technicznego środków pływających i kontrole stanu trzeźwości załóg, posiadania właściwych dokumentów kwalifikacyjnych, środków ratunkowych oraz ilości osób na pokładzie.

Straż Graniczna realizując zadania w zakresie bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscach zamieszkania współpracowała z innymi podmiotami, tj. Policją, Strażą Miejską, Służbą Celną, Żandarmerią Wojskową, Strażą Ochrony Kolei, Państwową Strażą Pożarną, Strażą Leśną, Strażą Łowiecką, Strażą Rybacką, Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Inspekcją Handlową, WOPR, Centralnym Biurem Śledczym, Urzędem kontroli Skarbowej oraz jednostkami samorządowymi i oświatowymi. Przedstawiciele SG brali udział w licznych posiedzeniach organów samorządowych, poświęconych ocenie przygotowania służb powiatów do zabezpieczenia sezonu turystycznego – wczasowego oraz zwiększenia bezpieczeństwa osób wypoczywających na terenach służbowej odpowiedzialności placówek Straży Granicznej.

1.3 PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej kontynuowała akcję społeczno-informacyjną „NIE dla czadu!” którą zainaugurowała konferencja prasowa z udziałem Podsekretarza Stanu w MSW, Komendanta Głównego PSP i rzecznika prasowego Korporacji Kominiarzy Polskich.

Akcja ta miała charakter edukacyjny, a jej celem było uświadomienie społeczeństwu niebezpieczeństw związanych z tlenkiem węgla oraz pokazanie jak można im przeciwdziałać, a także wskazanie związku pomiędzy świadomością ludzi dotyczącą czadu, a liczbą przypadków związanych z zaccadzeniami.

W ramach innych działań w obszarze zapewnienia i poprawy bezpieczeństwa, pion kontrolno-rozpoznawczy Państwowej Straży Pożarnej, mając na uwadze zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obiektów, prowadził czynności kontrolno-rozpoznawcze i działania pokontrolne w obiektach użyteczności publicznej, obiektach zamieszkania zbiorowego, budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, obiektach produkcyjnych i magazynowych, gospodarstwach rolnych, lasach i zakładach stwarzających zagrożenie dla ludzi i środowiska.

W ramach prowadzonych działań w 2014 roku przeprowadzono łącznie ponad 41,5 tys. kontroli w ponad 58 tys. obiektów, wykrywając ponad 68 tys. nieprawidłowości.

1.4 ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Czynności prewencyjne realizowane były wspólnie z funkcjonariuszami: Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolei oraz Straży Granicznej. Poprzedzone one były cyklicznymi spotkaniami z w/w służbami, podczas których określano na bieżąco najbardziej zagrożone miejsca oraz rejony, które następnie monitorowano poprzez wspólną służbę patrolową.

Żandarmeria Wojskowa w 2014 roku uczestniczyła m.in. we wspólnych przedsięwzięciach prewencyjnych pod kryptonimami: „BEZPIECZNA WIOSNA 2014”, „MAJOWY WEEKEND 2014”, „ZNICZ 2014”, „BEZPIECZNE ŚWIĘTA”, „BEZPIECZNE WAKACJE”, „BEZPIECZNE FERIE”, „TRZEŹWOŚĆ”.

Ponadto jednostki Żandarmerii Wojskowej brały czynny udział w zabezpieczeniu prewencyjnym imprez masowych oraz pikników rodzinnych na terenach miast i gmin.

Ogółem, jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej, wystawiły w miejscach publicznych – **6862** patroli, w tym m.in. z:

- Policję - **6391**;
- ze Strażą Miejską – **235**;
- Strażą Ochrony Kolei – **174**;
- Strażą Graniczną – **62**;

W trakcie działań patrolowych ujawniono:

- **3277** sprawców wykroczeń,
- **11** sprawców przestępstw.

Zakres działalności prewencyjno - profilaktycznej obejmował również działania kontrolne, które miały na celu sprawdzanie pomieszczeń wojskowych oraz zbadanie żołnierzy pod kątem zawartości narkotyków w organizmie.

W roku 2014 przeprowadzono łącznie **179** działań przy użyciu ambulansu ED - 2. Liczba działań kontrolnych przy użyciu psów służbowych wyniosła **709**.

W ramach działalności profilaktycznej ŻW przeprowadziła w całym kraju, przy użyciu narkotestów, **2067** badań na zawartość narkotyków w organizmie.

II. Przemoc w rodzinie

2.1 KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W ramach realizacji zadań z przedmiotowego obszaru w KGP przygotowywano okresowe analizy danych statystycznych dotyczących interwencji podejmowanych przez policjantów w związku z przemocą w rodzinie w zakresie procedury „Niebieskie Karty”. W 2014 roku policjanci wypełnili **77 808** formularzy „Niebieska Karta – A”, z czego **63 467** były to formularze wszczynające procedurę. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” była o **27,46 %** większa w stosunku do wypełnionych „Niebieskich Kart” w 2013 roku (61 047). Liczba formularzy „Niebieska Karta - A”, wypełnionych w miastach w 2014 roku wynosiła **45 108** (2013 roku – 34 874), tj. nastąpił wzrost o **29,35 %**, natomiast na terenach wiejskich – 32 700 (2013 rok – 26 173), tj. nastąpił wzrost o **29,94 %**. Sporządzone formularze „Niebieska Karta – A” w miastach stanowiły **57,97 %**, a na terenach wiejskich **42,03 %** ogólnej liczby sporządzonych formularzy na terenie całego kraju. Oznacza to wzrost udziału procentowego liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w miastach o 0,84 p. p. oraz spadek na terenach wiejskich o 0,84 p. p., gdyż w 2013 roku proporcje te wynosiły odpowiednio – 57,13 % oraz 42,87 %. W ogólnej liczbie wypełnionych przez policjantów w 2014 roku formularzy „Niebieska Karta - A”, **81,56 %** stanowią formularze wszczynające procedurę, zaś **18,43 %** formularze, dotyczyło kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury.

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP, w celu profesjonalnego wykonywania zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w zakresie stosowania narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie przeprowadziło:

- szkolenie dla funkcjonariuszy Biura Spraw Wewnętrznych KGP, funkcjonariuszy Głównego Sztabu Policji KGP oraz wykładowców szkół policyjnych;
- czynności badawcze w 13 KPP/KMP, pod kątem przeszkolenia w poprzednim roku funkcjonariuszy realizujących interwencje w związku z przemocą w rodzinie, posiadania przez patrole interwencyjne formularzy „Niebieskie Karty” A i B oraz kwestionariuszy szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie;
- analizę zdarzeń dotyczących sytuacji, w których m.in. doszło do zabójstwa lub jego usiłowania, a także innego przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu, z użyciem przemocy, dokonanego przez członka rodziny lub rozszerzonego samobójstwa. Miało to na celu analizę interwencji poprzedzających zdarzenie, pod kątem właściwej realizacji przez policjantów zadań;
- wideokonferencje, podczas których poruszano zagadnienia związane z właściwą realizacją zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym dotyczące posiadania broni przez osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

W październiku 2014 roku odbyła się narada szkoleniowa dla koordynatorów procedury „Niebieskie Karty” z KWP/KSP nadzorujących realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli szkół policyjnych prowadzących zajęcia z przedmiotowej problematyki.

Ponadto:

- uczestniczono w pracach Zespołu Monitorującego realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe z zakresu dotyczącego przemocy w rodzinie oraz współdziałano z podmiotami pozapolicyjnymi, a także wspierano jednostki organizacyjne Policji w podejmowanych inicjatywach i realizowanych działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska; współrealizowano kolejną edycję konkursu „Policjant, który mi pomógł”;

- dodano treści związane z kwestionariuszami szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie do programu szkolenia zawodowego (podstawowego) policjantów.

III. Bezpieczeństwo w szkole

3.1 KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2014 roku Komenda Główna Policji realizowała, bądź inicjowała w obszarze „bezpieczeństwo w szkole”, m.in. następujące przedsięwzięcia:

- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe dotyczące stanu zagrożenia przestępczością nieletnich oraz zadań realizowanych w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji;
- prowadzono analizy i przygotowano okresowe informacje dotyczące przestępczości na terenie placówek oświatowych i wychowawczych;
- koordynowano działania Policji w ramach Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym inicjowano, monitorowano i wspierano działania podejmowane w ramach profilaktycznych programów przeciwdziałania alkoholizmowi o zasięgu regionalnym i lokalnym, inicjowanych oraz współrealizowanych przez jednostki organizacyjne Policji;
- kontynuowano realizację ogólnokrajowej kampanii profilaktycznej pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- uczestniczono w konferencjach, szkoleniach, sympozjach, komisjach sejmowych, dotyczących kwestii bezpieczeństwa, ograniczania patologii i przestępczości nieletnich;
- uczestniczono w realizacji zadań wynikających z krajowych i rządowych programów na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich;
- współdziałano na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich: z instytucjami i organizacjami pozapolicyjnymi, w tym m.in. z: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, kuratoriami oświaty, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komitetem Praw Dziecka, Rzecznikiem Praw Dziecka, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, itp.;
- promowano działania profilaktyczne w omawianym obszarze zarówno w mediach o zasięgu ogólnokrajowym, jak i lokalnym oraz na łamach tematycznych periodyków oraz w branżowym magazynie „Policja 997” ;
- W roku 2014 kontynuowano realizację programu „Profilaktyka a Ty” - „PaT”.

„Profilaktyka a Ty”

Program Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty” to głos młodzieży w profilaktyce. Przez 9 lat działania powstało 85 grup młodzieżowych PaT, a uczestnikami projektu było ponad 300 tysięcy osób w całym kraju. PaT promuje wartościowe inicjatywy edukacyjno-profilaktyczne realizowane na terenie całego kraju nadając im certyfikat „Wspiera nas PaT”. Program PaT udostępnia także bazę scenariuszy edukacyjno-profilaktycznych, wydaje poradniki metodyczne, filmy profilaktyczne, gazety „PaTrz!”, „PaTosfera” i „Przystankowicz”, internetowe audycje radiowe TRAP czyli: „Telewizyjno Radiowej Anteny Profilaktycznej” nadającej na fali profilaktyki. Inicjatywę PaH czyli „Profilaktyka a Harcerstwo” skierowaną do harcerzy wprowadzili do programu PaT koordynatorzy PaT z Sokołowa Podlaskiego. Głównym jej narzędziem jest Profilaktyczna Gra Miejska, którą prowadzą harcerze dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Kolejną inicjatywę PaM czyli „Profilaktyka a Media” wprowadziła do programu redakcja katolickiego Radia NADZIEJA oraz młodzieżowa grupa PaT z Łomży. Działaniem promocyjnym programu PaT jest PaTosfera, podczas której PaTowicze zapraszają do wspólnej zabawy lokalną społeczność promując w centralnych punktach miast modę na życie wolne od uzależnień.

Program PaT prowadzony jest od 11 kwietnia 2006 roku. W 2009 roku Akcja „Przystanek PaT” została objęta patronatem Europejskiego Roku Kreatywności i Innowacji. W 2010 roku program PaT przystąpił do Europejskiej Kampanii w sprawie Narkotyków. W 2011 roku program PaT otrzymał tytuł LIDERA rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie” oraz uczestniczył w działaniach Europejskiego Roku Wolontariatu. Partnerem projektu od 2011 roku jest Rzecznik Praw Dziecka.

Najnowszą inicjatywą społeczności PaT z działaniem pilotażowym pod nazwą *Ogólnopolska Noc Profilaktyki* przeprowadzonym w Warszawie w 2012 roku dla tysiąca osób ze ZRYWEM WOLNYCH SERC, już w 2013 roku wzięło w nim udział 47 tysięcy osób w całym kraju, a w 2014 ponad 74 tysiące. W 2014 roku wprowadzona została także nowa nazwa tej inicjatywy, tj. **Ogólnopolski Głos Profilaktyki**.

Główne działania programu PaT w 2014 roku

1. Powiatowy Przystanek PaT w Wyszkanie, Szadku i Wojsławicach;
2. Udział w konferencji „VI Dzień Twórczej Resocjalizacji - *Diagnoza, czyli co robić, żeby działać skutecznie*” na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu;
3. III Mazowiecki Regionalny Przystanek PaT w Ostrowi Mazowieckiej dla województwa mazowieckiego;
4. I Regionalny Przystanek PaT w Opolu dla województwa opolskiego;
5. V Regionalny Przystanek PaT w Rudzie Śląskiej dla województwa śląskiego;
6. Działanie PaT/E (edukacja) w Poznaniu, szkolenie eksperckie PaT dla nauczycieli i animatorów pracy z młodzieżą w województwie wielkopolskim;
7. VI Przegląd Teatrów Profilaktycznych „PoPaTrz!” w Inowrocławiu;
8. Ogólnopolski Głos Profilaktyki w całym kraju – ponad 74 tysiące osób;
9. Ogólnopolska Akcja Edukacyjno-Profilaktyczna IX Przystanek PaT – Konin 2014;
11. Działanie PaT/E (edukacja) w Katowicach i Żorach, szkolenie eksperckie PaT dla nauczycieli i animatorów pracy z młodzieżą w województwie śląskim;
12. Działanie PaT/E (edukacja) w Warszawie, szkolenie eksperckie PaT dla nauczycieli i animatorów pracy z młodzieżą w województwie mazowieckim oraz dla garnizonu stołecznego;
13. Gala Finałowa projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej PaT/E (edukacja) w Warszawie połączona z wręczeniem PORADNIKA METODYCZNEGO dla nauczycieli i policjantów;
14. II Gminny Przystanek PaT w Milanówku;
15. VI Ogólnopolskie Spotkanie Wigilijne Społeczności PaT w Warszawie;
16. III Pomorski Festiwal Społeczności PaT w Tczewie;
17. IV edycja ogólnopolskiego konkursu dramatycznego „Uczmy się PaTrzeć” na scenariusz spektaklu edukacyjno-profilaktyczny pod nazwą „Inny – nie obcy”;
18. Utworzenie kujawsko-pomorskiej grupy Sympatyków;
19. Utworzenie w ciągu roku 14 nowych młodzieżowych grup PaT w Lęborku, Ostaszewie, Przywidzu, Pruszczu Gdańskim, Toruniu, Szamotułach, Dąbiu, Turku, Kraśniku, Jabłoni, Zamościu Poznaniu, Opolu i dzielnicy Warszawa-Śródmieście. Aktualny wykaz grup PaT oraz ich liderów znajduje się na stronie internetowej programu w zakładce KONTAKT.

Szczegółowy wykaz działań społeczności PaT realizowanych w 2014 roku umieszczony został w zakładce KALENDARIUM na stronie internetowej programu www.pat.policja.gov.pl.

We wszystkich działaniach programu PaT w 2014 roku wzięło udział ponad 99.000 osób

DZIAŁANIA „PaT”	LICZBA UCZESTNIKÓW
Działania PaT/M przeprowadzone w ramach zajęć lekcyjnych w obszarze szkolnego programu profilaktyki uzależnień oraz	10 000 uczniów

warsztatów edukacyjno-profilaktycznych w Łochowie, Lublinie, Łomży, Sokołowie Podlaskim, Gdańsku, Łęborku, Ostaszewie, Przywidzu, Pruszczu Gdańskim, Toruniu, Szamotułach, Dąbiu, Turku, Kraśniku, Jabłoni, Zamościu, Radzynie Podlaskim, Koninie, Wieluniu, Częstochowie, Poznaniu, Opolu i dzielnicy Warszawa-Śródmieście.	
Działanie PaT/R przeprowadzone podczas szkolnych spotkań z rodzicami uczniów w Inowrocławiu, Międzybrodzu Bialskim, Poznaniu, Sokołowie Podlaskim, Długosiodle i Warszawie.	1000 rodziców
Działanie PaT podczas konferencji w MSW, GCPU, MCPS, Poznaniu, Gdańsku, Rzeszowie, Częstochowie, Warszawie oraz Targi Edukacyjne w Kielcach.	3000 osób
Gminne Przystanki PaT w Długosiodle, Milanówku	800 osób
Gala Finałowa działania PaT/E 2014 w Warszawie	450 osób
Szkolenie eksperckie PaT/E dla nauczycieli/animatorów przeprowadzone w województwach wielkopolskim, śląskim, mazowieckim oraz garnizonie stołecznym.	150 nauczycieli
Przeprowadzenie castingów do obsad aktorskich spektaklu edukacyjno-profilaktycznego „Sekret” w Poznaniu, Żorach i dzielnicy Warszawa-Śródmieście.	500 uczniów
Ogólnopolski Głos Profilaktyki	74.500 osób
Regionalne-Wojewódzkie Przystanki PaT w Opolu, Żninie, Ostrowi Mazowieckiej, ciekowy pod Kielcami, Rudzie Śląskiej dofinansowanych z programu MSW „Razem bezpiecznie”.	3.000 osób
IX Ogólnopolski Przystanek PaT w Koninie dofinansowany z programu MSW „Razem bezpiecznie”	2.500 uczestników Gali Finałowej
Inicjatywy i działania lokalne grup PaT	2.000 uczniów
Wystawa PaT w warszawskiej KORDEGARDZIE podczas Święta Policji (2 tygodnie)	1.100
RAZEM:	99.000 osób

Finansowanie

Działania programu przeprowadzone w programie PaT w roku 2014 roku były dofinansowane z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w obszarze Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie” oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej ze środków programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, a także Biura Rzecznika Praw Dziecka.

3.2 PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Państwowa Straż Pożarna, w ramach obszaru „bezpieczna szkoła”, w roku 2014 kontynuowała program edukacyjny pn. „Bezpieczne Życie”. Był on realizowany w następujących miastach: Gdyni, Koszalinie, Warszawie, Wejherowie, Kartuzach, Myślenicach, Katowicach, Chorzowie, Pruszkowie oraz Piotrkowie Trybunalskim.

Celem programu jest zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na prawidłowe i bezpieczne zachowania w szkole, w domu oraz zasady stosowane podczas nieprzewidzianych zagrożeń. W ramach programu, w szkołach nauczyciele prowadzą zajęcia teoretyczne oraz organizowane są spotkania dzieci z przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej, a także Policji i innych służb. W ramach realizacji zajęć praktycznych organizowane są wycieczki edukacyjne do jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP, podczas których dzieci zapoznawane są ze sprzętem ratowniczym. Ponadto organizowane są konkursy dla dzieci z zakresu bezpieczeństwa. Tematyka programu obejmuje kilka bloków tematycznych: „Odnaleźć Zgubka”,

„Bezpieczny dom”, „Czujka w każdym domu”, „Bezpiecznie z prądem”, „Pierwsza pomoc przedlekarska”, „Bezpieczne szkoły - kontrola placówek oświatowych pod kątem bezpieczeństwa ppoż.”, „Ćwiczenia pokazowe z zakresu ewakuacji”. Podczas prowadzonych zajęć omawiane są również elementy i zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Liczba dzieci i nauczycieli przeszkolonych w roku szkolnym 2013/14 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Miejscowość	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli
1.	Gdynia	600	20
2.	Koszalin	640	-
3.	Warszawa	80	9
4.	Wejherowo	550	-
5.	Kartuzy	800	30
6.	Myślenice	65	-
7.	Katowice	300	-
8.	Chorzów	942	41
9.	Pruszków	80	15
Razem		4057	115

W ramach doskonalenia trenerów programu „Bezpieczne Życie” corocznie organizowane są warsztaty. W czerwcu 2014 roku, w Wojewódzkim Ośrodku Szkolenia PSP w Poznaniu, zorganizowano IX edycję warsztatów dla trenerów programu edukacyjnego „Bezpieczne Życie”. Zasadniczym celem warsztatów była wymiana doświadczeń w zakresie realizacji programu, pogłębienie wiedzy trenerów w obszarze bezpieczeństwa, utrwalenie oraz praktyka w obszarze pierwszej pomocy przedmedycznej, zagrożenia toksykologiczne wśród dzieci i metody postępowania w przypadku ich wystąpienia. Ponadto omówiono propozycję rozwoju programu „Bezpieczne Życie” oraz rozszerzenie jego zakresu o zagadnienia związane między innymi z: gazem, pracą strażaków w okresie przede wszystkim zimowym, przemocą rówieśniczą i domową, pomocą na rzecz potrzebujących słabszych kolegów, bezpieczną klasą itp.

Szkolenie prowadziła wykwalifikowana kadra z: Zakładu Medycyny Sądowej w Poznaniu, Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, funkcjonariusze z Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu oraz Komendy Wojewódzkiej PSP w Poznaniu oraz trenerzy programu.

Uczestnikami warsztatów byli trenerzy programu „Bezpieczne Życie” realizujący program na terenie całego kraju, przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej, przedstawiciele Biura ds. Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej KG PSP.

Uczestnicy warsztatów w swojej codziennej zawodowej pracy z dziećmi wykorzystują wiedzę przekazywaną podczas szkolenia, a realizując tematykę programu korzystają z otrzymanych pomocy dydaktycznych.

3.3 STRAŻ GRANICZNA

Działania w omawianym obszarze realizowano we współdziałaniu z innymi służbami. Były one ukierunkowane na zwiększenie skuteczności ochrony szkół, poprzez:

- patrole w rejonach i placówkach najbardziej zagrożonych;
- kontrolowanie pod względem bezpieczeństwa szkół i okolic w szczególności dróg do i ze szkoły;
- edukację w celu poprawy bezpieczeństwa (bezpieczna droga do szkoły – „Blaskiem chronieni”, „Ze Strażą Graniczną bezpieczniej”), w tym także edukację medyczną ze szczególnym uwzględnieniem

pierwszej pomocy;

- upowszechnianie w szkołach programów profilaktycznych ukierunkowanych na wyeliminowanie agresji wśród młodzieży oraz używania przez nią substancji psychoaktywnych, „Bezpiecznie w szkole i poza szkołą”, „Bezpieczna szkoła”);
- udział w prewencyjnym zabezpieczaniu imprez szkolnych oraz miejsc gromadzenia się młodzieży, celem przeciwdziałania zażywaniu przez nią narkotyków i alkoholu;
- spotkania z młodzieżą szkolną w celu omówienia zagadnień związanych z postępowaniem w przypadku wystąpienia zagrożeń takich jak pożar, wyciek gazu w mieszkaniu, ataku obcego zwierzęcia, kontaktu z urządzeniami domowymi codziennego użytku, lekarstwami itp.;
- pokazy sprzętu będącego na wyposażeniu Straży Granicznej i psów służbowych, cieszących się dużym zainteresowaniem wśród dzieci (nauka bezpiecznych zachowań podczas kontaktu ze zwierzętami połączona z pokazami ogólnego posłuszeństwa psa służbowego i wyszkolenia psów służbowych realizowana w formie pogadanek.

Do działań w niniejszym obszarze zaliczyć można takie działania jak:

- Akcja Zima w Mieście - Głubczyce i Racibórz;
- Olimpiada Bezpiecznego Przedszkolaka - Głubczyce;
- Turniej Wiedzy Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym w tygodniu zrównoważonego transportu - Racibórz;
- Jesienny Rajd pt. "Granicznym Szlakiem" Głubczyce;
- Zimowy Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym - Racibórz;
- spotkania prezentujące Straż Graniczną dla uczniów szkół gimnazjalnych, średnich z całego regionu organizowane na terenie Komend oddziałów oraz w placówkach;
- wizyty studentów (np. wizyta studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu w Komendzie ŚMOSG) ukierunkowane na zagadnienia związane z bezpieczeństwem publicznym;
- wizyty funkcjonariuszy Straży Granicznej w przedszkolach i szkołach w ramach akcji „Blaskiem chronieni”;
- współpraca ze szkołami (np. ze Szkołą Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu – klasy mundurowe);
- zajęcia dydaktyczno - informacyjne z kadrą dydaktyczną i uczniami szkół (np. z uczniami Zespołu Szkół nr 1 w Lublińcu w ramach warsztatów po hasłem „bezpieczeństwo” na temat zasad bezpieczeństwa i zagrożeń podczas podróżowania poza granice RP);
- spotkania z przedstawicielami organów samorządowych podczas których omówiono współdziałanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych;
- zajęcia informacyjne z uczestnikami i kadrą kierowniczą półkolonii na temat: bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku, w tym bezpiecznego uprawiania sportów zimowych, zasad przekraczania granic po przystąpieniu Polski do Schengen, zadań formacji wraz z prezentacją sprzętu wykorzystywanego w codziennej służbie;
- spotkania o charakterze promująco – informacyjnym w szkołach.

W ramach działań podjętych w tym obszarze na uwagę zasługują te poświęcone profilaktyce w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu młodzieży od różnych substancji psychoaktywnymi. Prowadzono liczne spotkania z uczniami w formie pogadanek na przykład na temat „Bezpieczeństwa publicznego”, „Przeciwdziałanie alkoholizmowi wśród młodzieży”. Informowano młodzież o sankcjach prawnych jakie grożą osobom, także nieletnim, które posiadają, rozprowadzają czy produkują środki odurzające. Podjęto również współpracę z Gminnymi Komisjami ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegającą na organizacji spotkań, szkoleń i wymianie doświadczeń, np. funkcjonariusze Morskiego Oddziału Straży Granicznej zorganizowali 67 spotkań i pogadanek edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą przebywającą na wakacjach, w trakcie których omawiano m.in. zasady bezpiecznego poruszania się po drogach publicznych i podstawy udzielania pierwszej pomocy.

Przedstawiciele Straży Granicznej byli nie tylko uczestnikami spotkań z młodzieżą, ale również inicjatorami lub współorganizatorami takich spotkań wspólnie z Policją. Brali udział w organizacji konkursów, których celem była edukacja poprzez zabawę, np. „Uczę się bezpiecznie żyć” - Konkurs Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży oraz w tzw. „Dniach bezpieczeństwa”, gdzie rozmawiali z dziećmi na temat potencjalnych zagrożeń i ogólnie pojętego bezpieczeństwa. Prowadzili zajęcia m.in. w ramach realizacji programu nauczania „Edukacja Obronna” w klasach o profilu „Straż Graniczna” lub profilu mundurowym. Przy okazji spotkań z młodzieżą funkcjonariusze SG przybliżali im specyfikę służby w Straży Granicznej: przedstawiali zasady przekraczania granicy państwowej oraz poruszania się w obszarze strefy Schengen. Dzieci mogły też przyjrzeć się pracy funkcjonariuszy Straży Granicznej, uczestnicząc w wycieczkach szkolnych do obiektów Straży Granicznej. Oprócz wiedzy o tym, jak odbywa się odprawa paszportowa oraz jakie urządzenia posiada SG do kontroli bezpieczeństwa - mogły uzyskać wiedzę na temat bezpieczeństwa w miejscach publicznych (dlaczego tak ważnym elementem podróży jest pilnowanie swojego bagażu i jakie działania należy podjąć w momencie zagrożenia, np. zgubienia się).

Wspomnieć należy, że m.in. Placówka Straży Granicznej w Łodzi bierze czynny udział w projekcie „Bezpieczna szkoła” obejmującym również obszar bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ramach akcji „Bezpieczne wakacje” i „Bezpieczne ferie”. Projekt ten przy współpracy organizacji oświatowych i służb mundurowych woj. łódzkiego (Placówki Straży Granicznej w Łodzi, Policji i Straży Miejskiej, Straży Pożarnej) zyskał dużą popularność wśród łódzkich szkół. Przedstawiciele Placówki Straży Granicznej w Łodzi w 2014 roku zorganizowali 9 spotkań z dziećmi i młodzieżą z terenu województwa łódzkiego. Były to m.in. rozmowy w szkołach ponadgimnazjalnych na temat „Handlu ludźmi” oraz spotkania w ramach tzw. „Dni bezpieczeństwa” na terenie łódzkich szkół, gdzie poruszane były tematy dotyczące potencjalnych zagrożeń i zagadnień ogólnie pojętego bezpieczeństwa. Dzieci miały możliwość przyjrzenia się pracy funkcjonariuszy Straży Granicznej poprzez uczestnictwo w wycieczkach, w trakcie których prezentowano sprzęt do kontroli bezpieczeństwa, sprzęt do badania autentyczności dokumentów, jak również omawiano zagadnienia związane z odpowiednim zachowaniem się w trakcie pobytu w Porcie Lotniczym. Również Placówka Straży Granicznej Warszawa – Okęcie była uczestnikiem spotkań z młodzieżą. Projekt „Bezpieczna szkoła” ma charakter cykliczny.

3.4 ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Zajęcia profilaktyczne w szkołach prowadzone były głównie w oparciu o następujące autorskie programy profilaktyczne Żandarmerii Wojskowej:

- „Program profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania narkomanii na lata 2011 – 2016”,
- „Program profilaktyczny z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2011– 2015”,
- „Program profilaktyki problemów alkoholowych w środowisku służb mundurowych”.

Zajęcia te odbywały się w ramach spotkań na zaproszenie zainteresowanych placówek oświatowych, jak również podczas różnego rodzaju uroczystości, do których zaliczyć należy m.in.:

- „Dni otwartych koszar”,
- „Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy”,
- „Międzynarodowy Dzień Dziecka”,
- „Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych”
- „Pożegnanie lata”.

Czynności profilaktyczne realizowane były w formie pogadarek, pokazów multimedialnych, warsztatów. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej prowadzili szereg zajęć profilaktycznych w szkołach, które miały na celu zapoznanie słuchaczy z obowiązującymi przepisami, istniejącymi niebezpieczeństwami w ruchu drogowym, z zakresem odpowiedzialności karnej w związku z nie przestrzeganiem przepisów ruchu. Szczególną uwagę poświęcono zagrożeniom i konsekwencjom prawnym wynikającym z faktu prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu oraz zażywania środków odurzających.

W minionym roku przeprowadzono 216 czynności profilaktycznych w placówkach oświatowych, w tym w przedszkolach - 41, w szkołach podstawowych – 62, w szkołach gimnazjalnych – 41, w szkołach ponadgimnazjalnych – 72.

IV. Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej

4.1 KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W celu ograniczenia przestępczości w 2014 roku w obszarze „Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej” podjęto niżej wymienione przedsięwzięcia:

- realizowano działania zapobiegawcze wypracowane podczas prac Centralnego oraz wojewódzkich/Stołecznego Zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. W 2014 roku odbyły się 3 posiedzenia Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, w trakcie których m. in. podejmowano prace w zakresie przygotowania zarządców infrastruktury kolejowej i przewoźników kolejowych do zapewnienia bezpieczeństwa podróży;
- monitorowano stan bezpieczeństwa w środkach publicznej komunikacji kolejowej w celu stosowania rozwiązań w zakresie organizacji służby adekwatnej do zidentyfikowanych zagrożeń. Komendy wojewódzkie/Stołeczna Policji na podstawie przeprowadzanych analiz stanu bezpieczeństwa mając na celu efektywne wykorzystanie sił i środków, kierowały patrole umundurowane i nieumundurowane na najbardziej zagrożone linie kolejowe, w tym do pociągów dalekobieżnych i międzynarodowych;
- prowadzono działania w formie, tzw. patroli rajdujących, w skład których wchodził funkcjonariusze służby prewencyjnej jak i kryminalnej, a także Straży Ochrony Kolei i Straży Granicznej oraz żołnierze Żandarmerii Wojskowej. Nasilenie przedmiotowych działań występowało w szczególności w okresie wzmożonego ruchu w czasie letnich i zimowych wyjazdów turystycznych, jak również w czasie weekendów, przejazdów na imprezy masowe, zabezpieczenia przejazdów pociągów międzynarodowych;
- kontynuowano inicjatywę Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP związane z realizowaniem w wyznaczonych terminach *wzmożonych działań prewencyjnych Policji i podmiotów zewnętrznych na terenie najbardziej zagrożonych szlaków i węzłów komunikacyjnych*. Kontynuacja przedmiotowej inicjatywy mającej na celu skoordynowanie działań prewencyjnych przyczyniła się do bardziej efektywnego wykorzystania sił i środków Policji oraz innych podmiotów zewnętrznych;

Wskazać należy, że w 2014 roku na obszarach kolejowych, w skali kraju stwierdzono 9.739 przestępstw, tj. o 4.072 przestępstwa mniej niż w roku 2013, (spadek o 29,5% w porównaniu do 2013 roku), a procentowy wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych wyniósł 31% i był niższy o 2% w stosunku do roku 2013. Spadek liczby przestępstw stwierdzonych odnotowano na terenach wszystkich siedemnastu garnizonów. Największy spadek odnotowano w garnizonach: śląskim (o 1.222 przestępstwa, tj. o 32%), małopolskim (o 466 przestępstw, tj. o 46,2%), pomorskim (o 356 przestępstw, tj. o 31,4%), wielkopolskim (o 299 przestępstw, tj. o 32,9%) i zachodniopomorskim (o 279 przestępstw, tj. o 36,8%). Najmniejszą liczbę przestępstw na terenach kolejowych stwierdzono na terenie garnizonu: podlaskiego (93), świętokrzyskiego (116), lubuskiego (138) i podkarpackiego (148).

Do najbardziej istotnych zdarzeń mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa podróżnych korzystających z usług publicznego transportu kolejowego należy zaliczyć:

- kradzież cudzej rzeczy – 6.288 przestępstw (spadek o 883);
- rozbój, kradzież rozbójniczą, wymuszenie rozb. – 136 przestępstw (spadek o 81);
- zdarzenia zw. z uszczerbkiem na zdrowiu – 53 przestępstwa (spadek o 26);
- bójka, pobicie – 43 przestępstwa (spadek o 21).

W roku 2014 odnotowano 3 przestępstwa kwalifikowane jako zabójstwo (wzrost o 2), przy czym podkreślić należy, że wszystkie zostały wykryte.

Zgodnie z *Harmonogramem Prac Centralnego Zespołu* w celu oceny realizacji przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa podróżujących środkami publicznego transportu kolejowego w 2014 roku przygotowano *Plan oraz Harmonogram czynności badawczych* na obszarach kolejowych kraju. W oparciu o przygotowany dokument wyznaczeni przedstawiciele podmiotów uczestniczących w pracach *Centralnego Zespołu* w IV kwartale 2014 roku wzięli udział w przedmiotowych czynnościach, które polegały na obserwacji sposobu realizacji zadań przez funkcjonariuszy/żołnierzy służb uczestniczących w procesie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na obszarach kolejowych. Ponadto, uczestnicy czynności badawczych obserwowali przestrzeganie przepisów wewnętrznych przez pracowników drużyn konduktorskich podczas obsługi pociągów, a także stan bezpieczeństwa i porządek w obiektach dworcowych.

Dokonano analizy stanu zagrożenia przestępczością w miejskiej komunikacji publicznej w 2014 roku, w porównaniu do roku 2013 i należy, stwierdzić iż liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w obszarze miejskiej komunikacji publicznej kształtowała się następująco: 2013 roku – 12.718 – co stanowiło 1,20 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1.062.723), 2014 roku – 10.825 – co stanowiło 1,18 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (915.081). Z powyższego porównania wynika, iż w 2014 roku, w odniesieniu do roku 2013, widoczny jest zarówno spadek liczby przestępstw stwierdzonych ogółem na terenie kraju (o 147.642) jak i spadek liczby przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze (o 1.893).

Największą liczbę przestępstw stwierdzonych w obszarze miejskiej komunikacji publicznej w badanym okresie stwierdzono na terenie garnizonów o największym stopniu zaludnienia, tj. stołecznym, śląskim, łódzkim, dolnośląskim i małopolskim. Liczby te kształtowały się na następującym poziomie:

<u>2013 r.</u>	<u>2014 r.</u>	
• stołeczny	2.962;	2.763;
• śląski	1.751;	1.525;
• łódzki	1.138;	1.068;
• dolnośląski	1.174;	996;
• małopolski	1.284;	974.

Najmniej przestępstw stwierdzono w następujących garnizonach:

	<u>2013 r.</u>	<u>2014 r.</u>
• lubuskim	122;	106;
• opolskim	127;	122;
• świętokrzyskim	170;	133.

Z uzyskanych danych wynika, iż największy wpływ na stan bezpieczeństwa w obszarze miejskiej komunikacji publicznej mają następujące kategorie przestępstw:

- kradzież cudzej rzeczy;
- przestępstwa rozbójnicze;
- bójka lub pobicie;
- uszczerbek na zdrowiu;
- uszkodzenie rzeczy.

Wskazać należy, iż spadła ogólna liczba kradzieży cudzej rzeczy, z 7.751 w 2013 roku do 6.568 w roku 2014, tj. o 15,3 %, co należy ocenić pozytywnie. Należy też zauważyć, że w tej kategorii nastąpił spadek liczby kradzieży kieszonkowych z 1.701 zdarzeń w 2013 roku do 1.217 w 2014 roku, co dało spadek wskaźnika dynamiki o 28,5 %. Największą liczbę kradzieży kieszonkowych w 2014 roku stwierdzono w garnizonach: stołecznym (625), łódzkim (139), oraz wielkopolskim (100). Tendencje spadkowe wystąpiły również

w kategorii określonej jako uszkodzenie rzeczy, gdzie nastąpił spadek liczby przestępstw z 1.431 w 2013 roku do 1.004 w roku 2014, to jest o 29,8 %. W badanym okresie liczba przestępstw w kategorii inne przestępstwa obniżyła się z 2.874 w 2013 roku do 2.674 w roku 2014, to jest o 7,0 %, co należy ocenić pozytywnie. W kategorii bójka lub pobicie nastąpił również spadek liczby przestępstw z 136 w 2013 roku do 133 w 2014 roku, tj. o 2,2 %. Analiza przedstawionych danych wskazuje, że odnotowano spadek liczby przestępstw w kategorii uszczerbek na zdrowiu odpowiednio z 220 w roku 2013 do 194 w 2014 roku, tj. o 11,8 %. Odnotowano również spadek w kategorii liczby stwierdzonych przestępstw rozbójniczych z 306 w 2013 roku do 252 w 2014 roku, tj. o 17,6 %. Ponadto, w 2014 roku w badanym obszarze nie odnotowano przestępstwa zabójstwa.

4.2 STRAŻ GRANICZNA

Działania w ww. obszarze pokrywają się w większości z zadaniami realizowanymi w ramach kontroli ruchu drogowego. Funkcjonariusze jednostek organizacyjnych Straży Granicznej prowadzili działania przede wszystkim w publicznych środkach komunikacji drogowej i kolejowej. Działania realizowane były we współpracy z Policją, Inspekcją Transportu Drogowego oraz Strażą Ochrony Kolei. Współpraca z Policją realizowana była w ramach wspólnych patroli na terenach kolejowych, patroli drogowych, w związku z okresem wzmożonego ruchu drogowego oraz wzmożonych działań w okresie świąteczno-noworocznym.

Podczas działań duży nacisk położono na kontrolę autokarów przewożących młodzież w okresie ferii zimowych czy też wakacji letnich oraz zapewnianie w terytorialnym zasięgu przejść granicznych bezpieczeństwa podróżnym, przekraczającym granicę państwową autobusami rejsowymi i turystycznymi (dokonywanie czynności z zakresu kontroli drogowej i kontroli transportu drogowego podczas odprawy granicznej w przejściach granicznych). Ideą tych działań było zapewnienie bezpieczeństwa osobom wyjeżdżającym i powracającym z wypoczynku, w szczególności w momentach zwiększonego ruchu pasażerskiego (święta, przedłużone weekendy, ferie szkolne i wakacje) na głównych, najbardziej zagrożonych szlakach i węzłach kolejowych. Przedstawiciele SG z różnych oddziałów Straży Granicznej uczestniczyli w ramach ww. problematyki w posiedzeniach zespołów i grup zadaniowych.

W ramach prowadzonych wspólnie z innymi służbami działań prewencyjnych i przywracających porządek na obszarach kolejowych funkcjonariusze Straży Granicznej uczestniczyli w kampaniach społecznych i akcjach promująco-informacyjnych, np. „Bezpiecznie ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczny przejazd – zatrzymaj się i żyj”, „Delta”.

4.3 ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Główne działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej Żandarmeria Wojskowa realizowała wspólnie z funkcjonariuszami Policji, Straży Ochrony Kolei oraz Strażą Miejską. Działania prowadzone były w rejonach dworców oraz w środkach transportu PKP.

Głównym celem działań prewencyjnych było, zapewnienie bezpieczeństwa podróżnym, zapobieganie dewastacji i kradzieży mienia. Zwiększone liczby patroli Żandarmerii Wojskowej, Policji, Straży Ochrony Kolei i Straży Miejskiej, kierowane były w rejon obiektów i tras kolejowych PKP głównie podczas wzmożonego ruchu (weekendy). Nadzorem objęto również dworce autobusowe.

Żandarmeria Wojskowa w minionym roku, wystawiła w rejonie obiektów oraz w środkach komunikacji PKP i PKS ogółem 2192 patroli.

Systematycznie uczestniczono w spotkaniach zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych w celu oceny zagrożeń i wypracowania wspólnych działań prewencyjnych.

V. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

5.1 KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2014 roku wydarzyło się **34 970** wypadków drogowych, w porównaniu z 2013 rokiem, w którym zanotowano 35 847 wypadków, liczba ta spadła o 877 wypadków (-2,4%). W wyniku wypadków drogowych **3 202** osoby poniosło śmierć, w porównaniu z rokiem 2013, w którym śmierć poniosło 3 357 osób nastąpił spadek o 155 osób (-4,6%). W wypadkach ranne zostały **42 545** osób, w porównaniu do roku 2013 kiedy zanotowano 44 059 osób rannych, liczba ta zmniejszyła się o 1514 osób tj. (-3,4%). Wskaźnik liczby wypadków, liczby zabitych oraz rannych wynosił, na 100 tys. mieszkańców:

- wypadki – **90,9**;
- zabici – **8,3**;
- ranni – **110,6**.

Zdecydowaną większość wypadków spowodowali kierujący pojazdami. Byli oni sprawcami 28 707 wypadków (co stanowi 82,1% ogółu). W wyniku tych zdarzeń śmierć poniosło 2 185 osób, a 36 292 zostały ranne. Głównymi przyczynami wypadków było:

- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu – 7 490 wypadków;
- nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu – 7 709 wypadki;
- nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego (nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych oraz nie ustąpienie pierwszeństwa pieszemu) - 4 160 wypadków.

Do najistotniejszych obszarów, w których prowadzone były działania profilaktyczno-represyjne należało:

- przestrzeganie przez kierujących pojazdami silnikowymi, pieszych i rowerzystów przepisów ruchu drogowego oraz egzekwowanie właściwych relacji pomiędzy nimi;
- przestrzeganie ograniczeń prędkości;
- przestrzeganie zakazu kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu;
- stosowanie przez kierujących i pasażerów urządzeń bezpieczeństwa biernego (pasy bezpieczeństwa oraz urządzenia do bezpiecznego przewozu dzieci);
- edukacja komunikacyjna.

Działania profilaktyczno-edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

- kampania „**Rowerem bezpiecznie do celu**” - w 2014 roku miała miejsce VII edycja tego przedsięwzięcia organizowana przez MSW oraz Policję. Kampania została zainaugurowana 4 lipca 2014 roku w Parku Agrykola w Warszawie, w czasie pikniku „**Bądź bezpieczny w mieście**”. Wiodącym celem kampanii jest promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Biorąc pod uwagę nasilenie w okresie wiosenno-letnim negatywnych zjawisk związanych z pojawieniem się na drogach rowerzystów, prowadzona była do końca wakacji tj. do 31 sierpnia 2014 roku. W trakcie pikniku funkcjonowało miasteczko ruchu drogowego obsługiwane przez Policję, gdzie najmłodszy mogli sprawdzić swoje umiejętności jazdy rowerem zgodnie z przepisami ruchu drogowego, a także przystąpić do egzaminu na kartę rowerową. Stołeczna Estrada oraz instytucje i organizacje, które włączyły się w kampanię zapewniły wiele atrakcji zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci. Podczas działań prowadzonych w skali ogólnopolskiej policjanci ruchu drogowego pełniący służbę na drogach egzekwowali przestrzeganie przepisów przez osoby kierujące rowerami, zwracali szczególną uwagę na stan techniczny pojazdów i ich obowiązkowe wyposażenie, sprawdzali także, czy dzieci, które ukończyły 10-ty rok życia posiadają kartę rowerową. Ważnym elementem działań było prowadzenie

kontroli kierujących pojazdami silnikowymi, którzy nie przestrzegali przepisów ruchu drogowego w stosunku do rowerzystów;

- w ramach działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym inicjowano politykę informacyjną w środkach masowego przekazu mającą na celu kształtowanie bezpiecznych i kulturalnych zachowań wśród uczestników ruchu drogowego. Działania medialne były prowadzone ze szczególnym nasileniem podczas akcji profilaktyczno kontrolnych realizowanych przez policjantów ruchu drogowego;
- przygotowano materiały prasowe do publikacji na stronie internetowej KGP oraz na potrzeby współpracujących z Biurem Prewencji i Ruchu Drogowego KGP mediów, dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- przygotowano wspólnie z MSW poradnik dla nauczycieli pt. „Karta rowerowa w szkole”.

Ponadto:

Koordynowano wzmożone działania kontrolne prowadzone na terenie całego kraju:

- „PRĘDKOŚĆ” - ukierunkowane na egzekwowanie ograniczeń prędkości;
- „PASY” – ukierunkowane na egzekwowanie obowiązku podróżowania w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń ochronnych do przewozu dzieci;
- „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO” – ukierunkowane na przestrzeganie przez kierujących pojazdami silnikowymi, pieszych i rowerzystów przepisów ruchu drogowego;
- „ALKOHOL I NARKOTYKI” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących „pod wpływem alkoholu”, bądź pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu;
- „TRUCK” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego, „BUS” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości występujących w przewozie osób.

Wiele inicjatyw podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym było skierowanych do dzieci. Działania te zaowocowały zmniejszeniem liczby wypadków, zabitych i rannych wśród dzieci w wieku 0-14 lat. **W 2014 roku w Polsce miało miejsce 3 210 wypadków drogowych z udziałem dzieci w wieku 0-14 lat. W zdarzeniach tych 80 dzieci poniosło śmierć, a 3 509 doznało obrażeń. W stosunku do 2013 roku liczba wypadków zmalała o 244 (- 7,1%), liczba zabitych dzieci zmniejszyła się o 10 (-11,1%) a rannych o 238 dzieci (-6,4 %)**

Z przedstawionych danych wynika, że tendencja spadkowa liczby wypadków, zabitych i rannych z udziałem najmłodszych zdecydowanie się utrzymuje.

Ofary wypadków drogowych dzieci i młodzieży w latach 2012-2014 w poszczególnych grupach wiekowych

Grupy wiekowe	Zabici			Ranni		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
0 - 6	31	31	30	1 192	1 162	1 096
7-14	58	59	50	2 753	2 585	2 413

5.2 STRAŻ GRANICZNA

Do głównych zadań zrealizowanych na drogach w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym była:

- kontrola stanu technicznego pojazdów,
- kontrola uprawnień kierowców oraz dokumentów pojazdu (ubezpieczenie, badanie techniczne),
- kontrola przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez kierowców, rowerzystów i pieszych,
- kontrola legalności prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie przewozu osób,

- kontrola wykonujących przewozy drogowe pod względem przestrzegania przepisów transportu drogowego,
- kontynuacja działalności informacyjno – edukacyjnej w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego innych uczestników ruchu.

W ramach tego obszaru Straż Graniczna, wykonując zadania zawarte w ustawie kompetencyjnej o *Straży Granicznej*, posiada uprawnienia do zatrzymywania pojazdów i wykonywania innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego w trybie i przypadkach określonych w ustawie *Prawo o ruchu drogowym* (art. 11 ust. 1 ustawy o SG). Działania te prowadzone były przez jednostki organizacyjne SG przede wszystkim na terytorium kraju, jak również w strefie przygranicznej.

Priorytetowym działaniem w omawianym obszarze jest program o nazwie: „*Działania kontrolno-prewencyjne na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego*” (poprzednia nazwa „*Gambit*”), w którego realizację Straż Graniczna włączyła się wzorem lat ubiegłych w ramach policyjnych działań kontrolno-profilaktycznych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Podstawą tej współpracy było *Porozumienie w sprawie współdziałania SG i Policji*. Wspólne działania obu służb miały na celu przede wszystkim utrzymanie bezpieczeństwa, zwalczanie przestępczości granicznej i kryminalnej w strefie nadgranicznej oraz na terytorium kraju. Na drogach dojazdowych do granicy państwowej RP współpraca ta polegała m.in. na ocenie stanu technicznego pojazdów oraz zapewnieniu porządku publicznego.

W zakresie „*Działań kontrolno-prewencyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego*” Straż Graniczna prowadziła również działania (poza Policją) we współpracy z innymi służbami: Służbą Celną, Inspekcją Transportu Drogowego, Żandarmerią Wojskową, Strażą Miejską. Zadania te wykonywane były w celu:

- poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w tym przewozu dzieci w pojazdach,
- ujawniania przekroczeń dozwolonych prędkości jazdy,
- eliminowania z ruchu kierujących w stanie po użyciu alkoholu lub bądź środków działających podobnie do alkoholu,
- stosowania się kierujących i pasażerów do obowiązku jazdy w pasach bezpieczeństwa oraz stosowania urządzeń do przewozu dzieci,
- sprawdzania stanu technicznego autokarów i pojazdów przewożących dzieci i młodzież.

Z danych statystycznych zbieranych przez oddziały Straży Granicznej wynika, że w ramach programu „*Działania kontrolno-prewencyjne na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego*” w 2014 r. odnotowano wzrost liczby skontrolowanych osób – 37.784 w porównaniu do roku 2012 (23.000 osób) i roku 2013 (19.498).

W przypadku liczby skontrolowanych pojazdów – 18.168 w 2014 r. również zaobserwowano tendencję wzrostową w porównaniu do roku 2012 (19.000 skontrolowanych pojazdów) i roku 2013 (14.495 skontrolowanych pojazdów).

Poza działaniami wynikającymi z harmonogramu „*Działań kontrolno-prewencyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego*” funkcjonariusze SG uczestniczyli w innych działaniach o podobnym charakterze. Przykładem mogą być działania: Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej, realizowane wspólnie z funkcjonariuszami Policji, przeprowadzone pod kryptonimami „*Wojewódzka Koordynacja Służb TV*”, „*Koordynacja ruchu S-22*”, „*Trasa Koordynowana*”, „*Gimbus*” „*Trzeźwy poranek*”, „*Trzeźwość*”, „*Bezpieczne przewozy*”, „*Wykroczenia pieszych*”, jak również działania na drogach dojazdowych do przejść granicznych pod kryptonimem „*Granica 2014*” na terenie Bieszczadzkiego

Oddziału Straży Granicznej, w ramach których wspólnie z funkcjonariuszami Policji dokonywali kontroli stanu technicznego pojazdów poruszających się po drogach w rejonie służbowej odpowiedzialności będącej w strefie działania poszczególnych Placówek SG i Komend Policji.

Na terenie całego kraju w 2014 r. Straż Graniczna uczestniczyła w akcjach i kampaniach społecznych, prowadzonych na rzecz podwyższenia poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, takich jak: *Bezpieczne ferie 2014*, *„Bezpieczne wakacje 2014”*, *„Ostatni weekend wakacji”*, *„Prędkość”*, *„Alkohol i narkotyki”*, *„Truck”*, *„Bus”*, *„Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”*, *„Bezpieczny weekend”*, *„Wielkanoc”*, *„Majowy Weekend”*, *„Boże Ciało”*, *„Znicz”*, *„Boże Narodzenie”*, *„Bezpieczny region”*, *„Pasy”*, *„Bezpieczny rowerzysta i pieszy”*, *„S - 3”*.

W obszarze „bezpieczeństwo w ruchu drogowym” Straż Graniczna prowadziła liczne działania mające na celu edukację dzieci i młodzieży w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników w celu zmniejszenia ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych. Były to np. akcje: *„Blaskiem chronieni”*, *„Bezpieczna droga do szkoły”*, *„Pierwszy dzień wiosny”*. W ramach akcji „Blaskiem Chronieni” przekazano młodym uczestnikom ruchu drogowego odbłaski oraz prowadzono spotkania z młodzieżą o charakterze prewencyjnym i informacyjnym w placówkach oświatowych, przy okazji festynów i różnych imprez miejscowych.

5.3 ŻANDARMERIA WOJSKOWA (MON)

Inspektorzy ruchu drogowego oraz dowódcy patroli ŻW prowadzili systematyczne działania patrolowe w oparciu o „Program profilaktyczny z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2011 – 2015”. W dużej mierze patrole wystawiane były wspólnie z funkcjonariuszami Policji. Głównym ich zadaniem było, poprawienie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, między innymi poprzez nakładanie sankcji na kierowców naruszających obowiązujące przepisy.

Żołnierze ŻW prowadzili szereg zajęć profilaktycznych w szkołach, przedszkolach, których celem było zapoznanie młodych uczestników z przepisami ruchu drogowego. Szczególną uwagę poświęcano zagrożeniom i konsekwencjom wynikających z faktu braku znajomości przepisów ruchu drogowego oraz poruszaniu się rowerem bez oświetlenia, czy odbłasków oraz kasków rowerowych. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej prowadzili również szkolenia i warsztaty w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Ponadto żołnierze ŻW zapraszani byli przez szkoły do przedsięwzięć propagujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym takich jak pikniki lub festyny tematyczne. W czasie realizowanych czynności profilaktycznych żandarmi wykorzystywali między innymi symulator zderzeń, symulator jazdy 3D i alkoholigle, aby pokazać nie tylko kierowcom jak na nasze zmysły wpływa alkohol lub inny środek psychoaktywny. Wszystkie symulatory są na wyposażeniu terenowych Oddziałów ŻW. Podczas tych przedsięwzięć żandarmi wydawali materiały profilaktyczne np. materiały odblaskowe takie jak: kamizelki, smycze, worki odblaskowe, koszulki oraz apteczki pierwszej pomocy.

W ramach wspólnych działań patrolowych Żandarmeria Wojskowa uczestniczyła w zintegrowanych akcjach z Policją, Strażą Graniczną i Strażą Miejską pod kryptonimami: *„BEZPIECZNY WYJAZD”*, *„BEZPIECZNY POWRÓT”*, *„PRĘDKOŚĆ”*, *„PASY BEZPIECZEŃSTWA”*, *„ALKOHOL I NARKOTYKI”*, *„ZNICZ”*, *„BOŻE NARODZENIE I NOWY ROK”*, *„PRĘDKOŚĆ”*, *„BEZPIECZNY WEEKEND MAJOWY”*, *„ALKOHOL”*, *„TRZEŻWY PORANEK”*, *„PASY”*, *„NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO”*, *„BEZPIECZNY WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY – WAKACJE SZKOLNE”*, *„FOTELIK”*, *„TRUCK”*, *„ALKOHOL I KIEROWCA”*, *„GIMBUS”*, *„NAUKA JAZDY”* i *„ZATRZYMAJ SIĘ I ŻYJ”*.

W trakcie ww. działań wystawiono ogólnie **12 165** patroli oraz skontrolowano **26 461** pojazdów.

VI. Ochrona dziedzictwa narodowego

6.1 STRAŻ GRANICZNA

Podstawą działań Straży Granicznej w obszarze ochrony dziedzictwa narodowego jest Porozumienie z dnia 3 listopada 2004 r. zawarte pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Kultury, Komendantem Głównym Policji i Komendantem Głównym Straży Granicznej w sprawie *współdziałania w zwalczaniu nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu z zagranicy zabytków*. Analogicznie na szczeblu lokalnym (OSG) zawarto również podobne porozumienia.

W 2014 r., tak jak w latach poprzednich, w ramach realizacji przedmiotowego zagadnienia, uwzględniano tematykę ochrony dziedzictwa narodowego poprzez bieżącą wymianę informacji w zakresie występujących zagrożeń, dotyczących ochrony zabytków oraz wypracowanych metod i form współdziałania w zakresie skutecznej ochrony zabytków zlokalizowanych w strefie nadgranicznej. Powyższe związane jest z właściwością Straży Granicznej, która zgodnie z ustawą kompetencyjną właściwa jest w zakresie zwalczania nielegalnego wywozu zabytków poza granicę kraju.

W zakresie stosowanej profilaktyki i podnoszenia świadomości w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego na uwagę zasługują przedsięwzięcia, które podejmowane były przez oddziały Straży Granicznej. Dotyczyło to wspólnych kontroli obiektów zabytkowych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej z funkcjonariuszami innych służb, udział oraz organizacja konferencji w zakresie dziedzictwa narodowego, czy też oględzin miejsc archeologicznych. Zaangażowanie Straży Granicznej uzależnione jest od aktualnych potrzeb danego regionu, z uwzględnieniem możliwości technicznych i kadrowych formacji.

W 2014 r. przedstawiciel Komendy Głównej Straży Granicznej kontynuował cykl prelekcji na uniwersytetach w kraju w związku z realizacją programu „Ochrona dziedzictwa narodowego w Polsce”. Program, realizowany przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, opiera się na cyklu prelekcji na temat prawnej ochrony dziedzictwa kulturowego i narodowego, muzealnictwa i ochrony zbiorów. Odbywa się w blokach programowych w formie wykładów realizowanych przez specjalistów z całego kraju (m.in. z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej Straży Granicznej, Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, Biblioteki Narodowej). Celem programu jest zwiększenie świadomości społecznej w zakresie ochrony i bezpieczeństwa zbiorów, zapoznanie środowisk studenckich z działalnością muzeów oraz innych instytucji i urzędów zajmujących się ochroną zbiorów oraz zainteresowanie środowisk akademickich, muzealnych i konserwatorskich problematyką utraconych dzieł sztuki i przestępczości przeciwko zabytkom.

Wspomnieć należy, że w ramach prac na rzecz ochrony dziedzictwa narodowego funkcjonariusze Placówki Straży Granicznej Katowice-Pyrzowice prowadzili doraźną wymianę informacji z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, dotyczącą zdarzeń mających związek z możliwością przemytu dóbr kultury. Funkcjonariusze Śląsko-Małopolskiego Oddziału Straży Granicznej wchodziłi natomiast w skład grupy roboczej ds. ochrony dziedzictwa narodowego, działającej w ramach realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej” na obszarze województwa śląskiego i uczestniczyli w pracach ww. grupy. Funkcjonariusze Placówki SG w Zakopanem zrealizowali, wspólnie z pracownikami Tatrzańskiego Parku Narodowego, patrole pod kątem ochrony przyrody i dzikiej zwierzyny (kłusownictwo) oraz uczestniczyli w akcji „Choinka”.